

ELS CENTRES RECREATIUS

Narració evident d'alguns esdeveniments del passat, en síntesi, viscuts en aquest barri de Les Mallorquines de Montgat.

Recull de records d'antany em motiven a donar existència a la meva mentalitat, que haig d'admetre com a cert que es manté sana.... als 89 anys de vida !.

De Centres Recreatius del meu record n'he conegut varis... a l'any 1909 amb motiu de fixar la nostra i a l'ensems nova residència aquí a Montgat – Mallorquines, llavors pertanyent a Tiana, i procedents de Barcelona.

Tan bon punt arribarem a aquest poble, tant estimat per a mi, el meu pare, Q.E.R. ja n'assolí un de centre, el meu pare va ser un home molt social, tot seguit establir amistat amb algun veí i el presentaren al dit centre, i de fet va ésser molt del seu gust, i es va fer ja un soci més de la “Sociedad La Armonía”, i el seu ingrès va ser molt ben acollit i es creà noius amics a Les Mallorquines de Montgat.

El lloc d'emplaçament del local social radicava al carrer de Sant Jordi, des del nº 2 al 12, consistia en cafè, sala de billars, pati d'esbargiment, sala de ball, teatre i espectacles i per acabar un gran terreny on es muntava l'envelat per a la Festa Major de Sant Jordi.

Tot l'esmentat, que fa referència al local social de tal centre, en aquell temps era propietat de la senyora vídua Cuscó i fills Josep i Salvador, llavors el mot popular del cafè era el Cafè de Ca la Viuda.

En córrer els anys... i de fet les coses es fan velles, es gasten i els dirigents s'en cansen... i manca la fe... la voluntat... dels capdavanters, cau... es desploma com un arbre mort... i adèu “Sociedad La Armonía”.

Transcorregut un llarg temps, el barri mancat d'alguna entitat correcte, uns joves, ja una mica... vius d'enteniment, tenen a bé organitzar un grupet amb un nom que coincidia totalment amb ells “Juventud de Las Mallorquinas”, i sempre en el mateix lloc, a Ca la Viuda, i així tirarem uns quants anys, fent... ball, teatre, en fi el que bonament podíem.

Pel voltant dels anys divuit va tenir lloc la fundació d'un nou centre recreatiu, va néixer amb molta eufòria, la raó era evident, veïns amb més poder en general, en concepte de família més nombrosa, més noies per animar els balls, en resum... més diners, els fundadors li posaren per nom “Centro Familiar”, i a l'antiga escola pública del carrer Marina nº 67 hi varen tenir el seu primer local social.

Per aquest motiu de la fundació del “Centro Familiar” i d'altres conceptes, el nostre grup “Juventud de Las Mallorquinas” va tenir poca vida i per aquesta raó ens tocà desaparèixer.

Bé, llavors el Dr. Rofes, metge titular del poble, i home molt amant de la cultura, ens convocà a una reunió que només ens reunírem una vintena; la il·lusió del Dr. Rofes era intentar aconseguir l'Ateneu Montgat, el plantejament que ens va fer ens va agradar molt, i bé li férem els suggeriments lògics que la reunió feia el cas, el Dr. Rofes molt optimista va lograr que ens poséssim d'acord i l'Ateneu Montgat va romandre format, i el primer president, sortí el-legit el Dr. Cosme Rofes, la inauguració s'esdevenir un dia de juny que s'esqueia en diumenge i tant cert que en un raconet, és del meu memorial va ser l'any 1919.

Es va celebrar un festival força solemne, música, poesia, poemes, jo també vaig prendre part recitant el poema de l'eximi poeta Joan Maragall "ODA A ESPANYA", l'estrena va ser força brillant.

Des del meu punt de vista actual, però, crec que es varen precipitar en voler crear masses seccions esportives alhora: futbol, atletisme, excursionisme, amés de literatura i d'altres.

Crec que els dirigents es "van passar"... L'existència no arribà a dos anys.

Heus ací un cas insòlit, tanmateix no tenia massa sort aquest barri amb les entitats recreatives, doncs bé, per motius no del tot ignorats pels seus dirigents d'aleshores... Posem per cas en primer lloc el "Centro Familiar", el local en que estava ubicat, ja de molts anys enrera va ésser escola pública, pels motius que deixà de ser-ho no ho sé; aquest local era de lloguer i el pagava l'ajuntament, per tant tenia el dret de disposar d'ell quan ho cregués convenient i un dia, seria cap el 1918, l'ajuntament, que llavors residia a Tiana, deixà el local en qüestió amb un contracte per un cert temps... al "Centro Familiar" i heus aquí que aquest temps tocà al seu fi.

L'ajuntament que llavor governava, envià un missatge a la direcció del "Centro Familiar", per notificar-los-hi que des del moment de rebre la dita missiva: "Cesar de existir" el contracte existent; el motiu: restitució de l'Escola Pública al seu lloc d'anys enrere.

I per això al "Centro Familiar", li tocà quedar-se sense local.

Per casualitats que la vida ens reserva i de fet són moltes les vegades que no ho esperes... però venen i no tens més remei que procurar resoldre de la manera ,és en benaurança possible, doncs, a l'enans que el "Centro Familiar" el grup "Juventud de Las Mallorquinas", que aleshores tenia el seu local al Cafè de Ca la Viuda, canvià de direcció, i els dirigents ens convocaren, sabeu perquè?... per dir-nos: mireu nois, com que tenim alguns projectes, però encara no sabem que farem de moment, hem pensat que vosaltres no teniu massa força de socis... i no faríem res de bo; hem pensat dir-vos que des d'avui procureu trobar un local. Ens quedarem de pedra...

Ja tenim el barri de Les Mallorquines mancat de local social, per divertir un xiquet al jovent de l'època, però un sobresortint, entre els socis del "Centro Familiar", el senyor Jaume Valls i Pla, aquest bonhomiós senyor, va ésser certament el salvador, demostrant una acció d'evident altruisme pur. Gràcies a la seva gesta perquè el barri de Les Mallorquines no quedés sense local per poder divertir els seus veïns, fins al punt de no donar lloc a dubtes.

En Valls era un home de molt caràcter... d'aquells homes que de vegades tenen cops amagats, però bons.

Bé anem al gra... que és el que fa el cas, un dia no sé com s'ho va fer, no sé si va ésser al cafè o fins i tot va anar a casa dels dirigents d'ambdós grups, no ho sé, però és evident que ell parlà amb tots dos.

Els va dir: si prometeu fusionar-vos en un sol grup, jo també us prometo fer un local en el pati del darrera de la casa de quatre pisos que tinc al carrer Sant Jordi nº 12, i3lusió que tenia al trepitjar estic convençut que en el terreny que em refereixo pot sortir una sala de ball, amb el seu escenari, ben maco. Aquestes són les paraules que ens va dir als que allí estàvem reunits.

És evident que els components dels dos grups es donaren les mans amb una sola paraula... d'acord. El Sr. Valls digué: així m'agrada, jo us prometo el barri tindrà un local social... us dono paraula de cavaller!.

Tantmateix la promesa del Dr. Valls i Pla, va ésser un fet i crec que si la memòria no em falla, la inauguració va tenir lloc entre els anys 1926-1927. Si senyors, el jovent d'aleshores va tenir la satisfacció d'estrenar local, nou de trinca, gràcies a l'únic home que en moments de fallida de les societats, va demostrar el seu afany pel bé dels altres, la seva paraula va ser un fet, i positiu per cert, un prodigi d'home, i el més curiós del cas és que ell no vivia a Montgat, el seu domicili era a Badalona.

En la meua opinió, crec que això va ser un cas insòlit en el barri, veure la il·lusió que tenia al trepitjar la seva sala d'espectacles, no es deixà perdre una sola festa, fins i tot llogava un taxi per anar i venir.

Transcorregut un temps inoblidable pel fet de disposar amb satisfacció i optimisme d'una nova sala d'espectacles per a l'entitat recreativa "Centro Familiar", la junta directiva responsable de la bona marxa dels afers del centre en general, va procurar poder gaudir d'un lloc per passar-ho bé i crec de fet ho va aconseguir, perquè tanmateix hi van fer una mica de tot: ball, teatre amb representacions a càrrec dels aficionats del centre, festivals infantils, literaris, conferències culturals... fins i tot es logrà fer cinema, amb una màquina de propietat de l'entitat, de la marca "OSSA", existent llavors.

De fet el "Centro Familiar" assolí una estabilitat molt remarcable i així varem tenir durant uns anys el jovent content i a l'ensems agraït.

Per sort del barri de Les Mallorquines – és la meua opinió – no acaba aquí la nova i altruista gesta Valls Pla. Passaren uns anys, que us diré jo, sis o set, i la ja històrica sala d'espectacles del carrer Sant Jordi nº 12 es va quedar petita, degut a l'augment d'afluència assolit en aquest nou període de l'entitat.

Cal remarcar també l'afecte cordial i la il·lusió que hi dedicà sempre, fins i tot un dia, ell en persona es va proposar construir un nou edifici, "nou de soca-rel", tanmateix així ho manifestà a la junta llavors dirigent, la qual donà el vist i plau, doncs la proposta es portà a cap, no recordo bé la data però crec va ésser els anys 33-34, al carrer Sant Jordi nº 22, cantonada al carrer Duñó.

Magnífic edifici de molt bona presència, els interiors molt ben dissenyats, de resultats força familiars, un escenari estil Liceu en petit, el saló de ball amb les seves llotges al seu voltant, resultant un conjunt molt elegant, unes butaques modernes i còmodes, el seu cafè amb una terrassa, perquè els socis hi fessin consumicions tot prenent la fresca, a dalt el pis hi havia situat el cafè i al damunt del pis del cafè una altra terrassa que tanmateix s'hi podia fer ball i també un apartament per a la màquina de fer el cinema.

Resultant un local magnífic com no podia esperar tenir mai el nostre barri, ja tot acabat i a punt, es va fer el trasllat de l'estimada i serà recordada amb afecte la primera sala, oferta per en Jaume Valls i Pla, del carrer Sant Jordi nº 12.

Recordant, el dia de l'estrena del nou local amb un èxit que cal remarcar, però amb nostàlgia, va ésser un dia de molts afectes entre bons i menys bons que no donen cabuda a la ment de tants... i tants records.

De fet la vida d'aquest nou edifici no va ser pas massa esperançador. Dissortadament, esdeveniments certament greus amargaren la bona marxa de l'entitat, al tenir de soportar la guerra civil que desmillorà la vida del "Centro Familiar" i que va ser la seva mort... el local canvià de nom i a l'ensems de direcció, passant a anomenar-se "Cine Valls", així i tot durant la revolta es celebraren festivals i fins i tot es va fer cinema de fet el magnífic local funcionà fins el fi de la mal vinguda guerra civil, anys .36-39 de mala memòria.

Aquesta és la històrica data de la fi del magnífic edifici com a local d'espectacles i d'esbarjo, 27 de gener del 1939.

Malauradament, però, des d'aleshores a la barriada de Les Mallorquines no n'hem gaudit de cap més.

Els que tenim el goig de viure i recordar aquell temps, tanmateix com si d'avui es tractés, malgrat transcórrer tants anys, sóc de l'opinió i crec cert ens cal tenir un deure... recordar àdhuc amb nostàlgia a un home digne mereixedor per part nostra de lloança al senyor Jaume Valls i Pla (e.p.r.).

Ho faig palès.

*Lluís Sunyol i Canyelles
Abril del 1993*

Festa Major de Sant Jordi 1923

*D'esquerra a dreta:
Els germans en Modest, l'Amadeu i en
Lluís Sunyol i Canyelles i en Vicenç
Chimisanas i Valldeoriola*